

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 110/2019 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen varhaiskasvatuksen opettajien tarvekartoituksesta ja koulutusmäärien riittävydestä

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimitannut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Sari Sarkomaan /kok ym. näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 110/2019 vp:

Millä aikataululla hallitus laatii varhaiskasvatuksen opettajien tarvekartoituksen ja varhaiskasvatuksen opettajakoulutusmäärät lisätään tarvetta vastaavaksi?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Tarve kartoittaa ja seurata varhaiskasvatuksen opettajien määrää otettiin huomioon varhaiskasvatusta säädettyä (540/2018), jolloin lain 70 §:än sisällytettiin varhaiskasvatustoimijoille velvoite tallentaa varhaiskasvatusta koskevat tiedot varhaiskasvatuksen tietovarantoon (Varda). Lain 70 §:n 2 momentissa kuvataan tietovarantoon tallennettavat varhaiskasvatuksen henkilöstöä koskevat tiedot. Tiedot tallennetaan varhaiskasvatuksen kasvatus-, opetus- ja hoitotehtävissä työskentelevästä työntekijöistä, päiväkodin johtajista sekä kasvatukseen ja hoitoon osallistuvista lapsi- tai ryhmäkohtaisista avustajista.

Varhaiskasvatuksen henkilöstötietojen tallennus varhaiskasvatuksen tietovarantoon alkaa kuntien ja kuntayhtymien sekä yksityisten varhaiskasvatustoimijoiden osalta ensi vuonna (HE 9/2019). Tämä tarkoittaa, että vuodesta 2021 lähtien varhaiskasvatustoimijoilta saadaan ajantasaista ja yhteismitallista tietoa varhaiskasvatuksen toimipaikoissa työskentelevistä vakituisista ja määräaikaisista työntekijöistä.

Tietovarantoon tallennetaan työntekijän tehtävänimike ja tutkintotieto. Tallennettavat tehtävänimikkeet on kuvattu varhaiskasvatustalossa. Tutkinnolla tarkoitetaan ylintä kelpoisuuden tuovaa alan tutkintoa. Vuodesta 2021 lähtien tietovarannosta saadaan tieto, kuinka monta työntekijää varhaiskasvatuksen toimipaikoissa työskentelee varhaiskasvatuksen opettajan tehtävänimikkeellä. Lisäksi saadaan tieto, mikä varhaiskasvatuksen opettajana työskentelevien henkilöiden kelpoisuuden tuova ylin alan tutkinto on.

Tehtävänimikkeen ja tutkinnon lisäksi tietovarantoon tallennetaan työntekijän työsuhteen tyyppi (määräaikainen tai toistaiseksi voimassa oleva). Työntekijän henkilötiedot haetaan Väestötietojärjestelmästä. Tietovarantoon tallennettujen tietojen kautta voidaan tarkastella esimerkiksi varhaiskasvatuksen opettajana työskentelevien vakituisten työntekijöiden ikäjakautumisen kehittymistä valtakunnallisesti ja alueellisesti. Tietoja voidaan yhdistää väestöennusteisiin ja tätä kautta saada tarkempi kuva lapsimäärien kehittymisestä ja varhaiskasvatuksen opettajien tarpeesta tulevaisuudessa alueellisesti ja valtakunnallisesti.

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 110/2019 vp

Tietovarannosta saadaan aiempaa ajantasaisempaa tietoa varhaiskasvatuksen henkilöstöstä. Tällä hetkellä uudet tai muuttuneet tiedot tallentuvat tietovarantoon kerran vuorokaudessa, jos kunta tai kuntayhtymä tallentaa varhaiskasvatuksessa olevien lasten tiedot järjestelmäintegraation kautta. Käyttöliittymää käytettäessä uudet tai muuttuneet tiedot tallennetaan tietovarantoon vähintään kaksi kertaa kuukaudessa. Mikäli henkilöstötiedot tallennetaan käyttäen samaa tiedonsiirtofrekvenssiä, varhaiskasvatuksen opettajien tehtävissä työskentelevien henkilöiden määrää voidaan jatkossa seurata kuukausitasolla.

Varhaiskasvatuksen muuttuva henkilöstörakenne edellyttää henkilöstön koulutusmäärien kasvatamista ja uudelleen kohdentamista.

Yliopistojen nykyiset koulutustavoitteet on sovittu tulosohjausprosessissa vuosille 2017-2020. Varhaiskasvatuksen opettajankoulutuksen tutkintotavoitetta on meneillään olevalla sopimuskaudella kasvatettu aiempaan verrattuna. Tämän lisäksi on erikseen sovittu yliopistojen kanssa tuhannen koulutuspaikan lisäyksestä varhaiskasvatuksen opettajankoulutuksessa vuosina 2018-2021. Lisäys on asteittainen niin, että vuosina 2018 ja 2019 lisäykset ovat olleet kaksisataa koulutuspaikkaa kumpanakin vuonna. Vuosina 2020 ja 2021 lisäykset ovat kolmesataa koulutuspaikkaa kumpanakin vuonna. Lisäykset toteutetaan erillisen määrärahan turvin. Koulutuspaikkojen määrä on kasvanut selvästi. Kun vuonna 2017 aloituspaikkoja oli 658, on niitä 958 vuosina 2020 ja 2021. Tulevaisuuden haasteeksi on muodostumassa riittävien hakijamäärien saaminen.

Vuodesta 2021 lähtien koulutustarvearvioita ja aloituspaikkojen määriä on mahdollista tarkentaa varhaiskasvatuksen tietovarannon (Varda) tietojen tullessa käyttöön ja mahdollistaessa ennakkoinnin varhaiskasvatuslain henkilöstörakenteen tavoitteiden saavuttamiseksi.

Kasvatus- ja opetusalan henkilöstön saatavuuteen vaikuttavat useat vetovoimatekijät. Niitä ovat esimerkiksi pysyvä työsuhde, työhyvinvointi, työskentelyolosuhteet, palkkaus, työyhteisön johtaminen ja tieto mahdollisuudesta kehittää ammatillista osaamistaan täydennyskoulutuksen avulla. Näihin tekijöihin voivat parhaiten vaikuttaa kunnat ja yksityiset varhaiskasvatuksen toimijat. Kasvatus- ja opetustyön vetovoima heijastuu myös kiinnostukseen hakeutua tämän alan koulutuksiin.

Henkilöstön osaamiseen liittyen haluan vielä lopuksi mainita, että opetus- ja kulttuuriministeriö on asettanut varhaiskasvatuksen koulutusten kehittämisfoorumin toimikaudelle 14.2.2019-31.12.2020. Foorumin tehtävänä on edistää yhteistyötä varhaiskasvatuksen henkilöstön eri koulutustahojen ja kouluttajien sekä varhaiskasvatuksen järjestäjien kesken, seurata varhaiskasvatuksen koulutusten kehittämis- ja muutosprosesseja, seurata kansallista ja kansainvälistä koulutustutkimusta, tukea varhaiskasvatuslain toimeenpanoa koulutukseen liittyvissä asioissa sekä edistää varhaiskasvatuslakiin kirjatun henkilöstörakenteen toteutumista. Foorumin tulee myös tehdä esityksiä henkilöstön perus- ja täydennyskoulutuksen sekä osaamisen kehittämiseksi. Sen tulee työssään ottaa huomioon suomen- ja ruotsinkielinen sekä vähemmistökielinen ja maahanmuuttajataustaisten henkilöiden koulutus.

Helsingissä 2.10.2019

Opetusministeri Li Andersson